

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum XXXVIII

[urn:nbn:de:bsz:31-41582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41582)

Immo In vrom

Part 7

Capitulum vrom

tria mittunt et auctoritate personarum assiduas subiectionis quas non habuit lucifer. Nam consideratio proprie fragilitatis qua non habuit adam certam benignitatis orationis quas non habebat antypri.

Oratio

Domine ihu xpe pie aufer a me de fcm opacois bone ut merear bona non solum docere et dicere sed facere et opibus ad implere emoue a me austeritatem ac crudelitatem ne gradia iubendo et innotia non faciendo me eleuare uidear et alios onate excludere a me gloria manem et ostentator ne opa mea ut ab hoibus uidear facias et glorias humanaz in eis non queraz elonga etia a me ambitionis et laudis affm ne pma lota et saluacionis ame uel ngru nomen ut me hmilias in hoc seculo merear a te exaltari in futuro amen. **Quibus debet**

ve eterni vrom caplm

Post hoc dicitur quod legi et pceptis euangelicis obedientibus dat bndictiones ipis scribis et pharisais mobedienabus comminatur ue maledictois et in omnibus effectibus ypocritis iporum hanc dicitur ue pome que maledictois significat. De quippe in scriptura sacra notat eterna dapnatoz et gehenne suppliciu si huius seculi pegematoz et pns epilium unde fm Orig. sicut in ueteri lege ponuntur bndictiones obseruantibus legem et maledictioes transgredientibus eam ita in euangelio ponuntur beatitudines ospitu iustorum ut habitum est sup i fine sōm monte et huc exortatio ponuntur maledictiones contra ypocritas falsi iusticiaz simulantis. Et pome octo ue uicta octo in quibus iporum ypocritas et fido

patet ad ostendendum que in eis caueda esse docet. In pmo redarguit eos de superbia et auaricia quia regnum celorum claudabant ante homines et nec ipsi mēbant nec metare sinebant uolentes uindicta uer. eterna dampnatio uobis immet scribe qui putatis uos pios in lege et pharisai qui dicitis uos platos in scitate ypocrite silantes q non estis qui clauditis regnu celorum ante homines. q vris prius expositioibus ueritatem absconditis septuaginta uel malo exemplo alios scandalizatis uos aut no mtratis quia intelligere et credere non uultis nec mēre uolentes. i. credere cupientes sinitis tunc pmo facitis errare. Dupli em impeditur ingressus aliau in domu vno modo qn claus tollitur alio mo qn obstaculu pemitur. Spialis aut fm fctō regnu celoru sunt facte scripture quia in eis regnum celorum est insertum. Iste ergo si claudit regnu alii qui clauem portat et no apit si qui habet sciaz et docere contempnit uel negligit. Iste uero obstaculum ponit qui per malum exemplum alios impedit ne mtrant uel mtrare uelint. Inanis n. scribe et pharisei per scripturas gesserent et scirent xpi aduentum tamen ipsi cōsiderabant q si xpc creditus fuisset. q sue sacrificiorum et oblationum cessaret et sic ipsi oblationibus sacrificiorum fraudaretur et ideo pua expositione et peruersa interpretatione ante conspctm populi clauderant ianua legis et pphetarum qui de aduentu xpi manifestissime locuti fuerant ut a fide xpi homines retraherent. Quis q opibus et exemplis simplices a fide auerterant et sic eos scandalizantes regnu celorum ante illos clauderant. Pmo quidem ipsi qdōz de xpo habuerunt si postea per inuidiam

cecitatem perdidit et in errorem conuer-
 si sunt et multos alios errare fecerunt.
Uel sicut alios regnum celorum hic accipit
 pro eterna beatitudine ostium per quod
 transit ad ipsum christum est sicut quod ipse
 mecum dicit. **E**go sum ostium per me si quis
 introierit saluabitur. clavis est doctrina et
 ideo per sanctam doctrinam aperitur hoc
 ostium et per falsas doctrinas clauditur.
 igitur quia pharisaei et scribae auctoritates
 que sunt in lege et prophetis de christo
 contumpebant ideo regnum celorum ante
 homines clauderent eos a fide et noticia
 christi ueni auertendo et in errorem mittendo.
 ipsi non mirabantur quod a cognitione
 quas de christo habuerunt perdidit et
 errorem in errorem conuersi sunt nec
 introeuntes. id est intrare uolentes quales
 erant simplices populi non sciebant intrare
 quia per eos fuerunt decepti et a fide christi
 pro maiori parte aduersi. **I**n secundo edarguit
 eos de gula et castitate quia sub specie
 pietatis diuini et religionis oratione longa
 et in uerbis breui in affectu et sensu orationes
 ut sanctiores apparerent et maiora dona
 reciperent. **C**oncedebant sibi pauperum
 domos uiduarum affectu pietatis ad eos ha-
 bentium bona earum sibi attrahentes et co-
 sumentes sub simulatione et falsa specie
 sanctitatis quia sua simulatione nichil
 mererent nisi ut preda de subiecta plebe
 facerent et magis de uidiis que fructu
 decipiuntur non habentes uirum qui
 consulat et habentes dandi libertatem
 quod uoluntas sub suggerit. **E**t ex hoc
 factum eorum aggrauatur quomodo non
 a diuitibus sed a uidiis uentrem
 implebant et illarum topiaz attraherent
 quas emendare oportebat. **U**bi **C**risostomus
 dum uiduos sacerdotes ostendit christianos
 sacerdotes mouet non permanere ad
 uiduos amplius quam cum ceteris quia et si uo-

luntas mala non est suspicio tamen mala
 est. **D**emum et huius rapine modus erat
 quod ut enim dicit **C**risostomus qui malum facit
 dignus est pena sed quia religione causas
 accipit malicie grauior est obnoxius
 unde sequitur. **P**ropter hoc scilicet non solum
 propter rapinas sed etiam propter simulationem
 uirtutum accipietis iudicium et maiorem
 damnationem ubi **C**risostomus. **P**rimo quidem
 pro eo quod iniqui estis alterum pro eo quod
 sanctitatis assumitis auaricias enim uirtus
 religionis colore depingitis et quasi
 prestatas diabolo arma dei ut ametur
 iniquitas dum pietas estimatur unde et
 sicut bledas non tenent accipient
 damnationem sed adhibet maiorem
 ut insinuet illos qui orant ut uideantur
 ab hominibus damnationem mereri
 sed eos qui hec prolixius quam eligiosiores
 agendo non solum laudes ab hominibus
 sed et pecunias queunt prolixiori
 damnatione plectendos. **I**tem
 ergo oratio fit in partem ut non solum
 pro aliis intercedere non possint sed
 nec sibi ad salute proficere immo
 pro ipsis orationibus magis
 damnabuntur unde et **Y**sidorus
 dupliciter damnationem pro parte
 uel pro occultam iniquitate uel
 pro aperta simulatione. **S**ed
 illo enim edepnauerunt quia iniqui
 sunt ex eo quod ostendunt quod
 non sunt unde secundum **A**ugustinum
 simulata equitas non est equitas
 sed duplex iniquitas et ideo
 plectenda maiori pena. **I**n
 tertio edarguit eos de manu
 labore et nequicia quia multi
 eorum circumcunt mare et
 aridas ciuitates et uillas
 strantes orbem ut ex gentibus
 unum profectum faciant et
 aliquo de gentilitate ad iudaismum
 trahant et conuertant et non
 propter misericordiam ut eos
 saluent sed et propter uanam
 gloriam ut prestatam fidei et
 cultui christiane religionis
 obstant aut propter auaricias
 ut additis in synagoga
 iudeis sacrificiorum oblatum ad-

dicitur eis **P**roelia dñi qui relicto gen-
 litatis errore ad iudaismū conuertuntur
 quorum raritas per unum significatur ubi
 patet labor uacuis quia pro uno circueunt
 mare et arida multa si unus de mille xpc
 arant ciuitates et uillas et secum ēi turbe
 multe **P**ater etiam nimia eorum nequitia
 qua pro quo laborant ut ad se trahant de-
 teriore se faciunt et geheme seu perditionis
 filii duplo q̄ se ipsos **R**uia ante dum Echme
 erat simpliciter exabat et semel filius ge-
 heme erat si postea uidens eorum uiaa et
 corruptus in moribus per malaz eoru uita
 uertitur ad genitalitatem et sic puaricator
 et apostata a lege q̄ suare pmiserat in mo-
 ribus et fide peccat et maiori pena dignus
 est **R**uia melius est ueritatem nō agno-
 scere q̄ post agnitā et rorsum conuerti **S**ub
 faciunt illi qui multum laborant ad hoc q̄
 possint aliquem ad religioz inducere et tū
 adductus est per mala exempla faciunt
 ēi apostatare et fiunt nouissima eius pe-
 iora prioribus **R**uia ut hic ait **J**eromus
 non co studio suauis quesita quo queri
In quarto redarguit eos de stulticia et
 fraudulencia quia ut ipsi ad dandum et
 offerendum mutarent ea que erant pp̄
 templum et altare p̄ferbant in honore et
 sanctitate ipsi templo et altari sanctiora di-
 centes q̄ si quis iuret p̄ templum uel altare
 nichil est i nichil debet nec obligat̄ isto
 iuramento et conuictus mendacii non tenet̄
 res perueni nec est obligatus in aliquo si
 aut iuret in auro templi i in pecunia que
 sacerdotibus offerebatur in templo uel in
 dono et oblationibus i in hostia et uictimis
 que offeruntur deo sup altari dñi i obliga-
 tur et conuictus sciat illud in quo iurauit
 tenetur eo soluere et hoc studiosissime solo-
 bant repetere **S**anctio ergo istorum erat

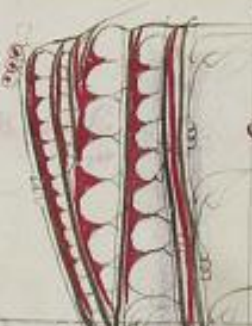
talis q̄ iuramentum per creaturas non
 erat obligator nisi solum tū iurabatur
 per aurum et dona templi et altaris in
 quo non attendebant dei timore si qua cu-
 piditatem **I**nde decipiebant ipsi dicens
 aurum et dona sanctiora esse q̄ templi
 et altare ut homines p̄mptiores fierent
 ad offerenda dona **S**i exabant quia maius
 est q̄ sanctificat q̄ quod sanctificatur go
 et templum maius est q̄ aurum et altare
 maius q̄ donum quia templum et altare
 quodammodo sanctificat in eis oblata q̄
 erant deo dicata ergo et iuramentum per
 templum uel altare maius est q̄ per aurū
 templi uel dom altaris **I**nde uocat eos du-
 ces cecos quia in errore erant et alios in
 errorem ducebant et iste error maxime ex
 cupiditate procedebat **T**em conuincit eos
 alia ratione quia in iuramento quod fit
 per templum uel altare conuincit iurame-
 tum per aurum uel per donū qui dñi iurat
 in altari ex quo deriuatur oblationū sanc-
 tificatio iurat etiam in contentis in illo et
 qui iurat in templo iurat etia in habita-
 te in ipso et ideo iuramentū p̄ templum
 uel altare magis est obligatoriu q̄ per
 dona templi uel altaris **S**imilis quia iu-
 dei consuetudine habebant per celū iurāe
 ideo ad ep̄prehensioz eorum subdit **E**t qui
 iurat per celum iurat in throno dei et in
 deo qui sedet sup eum **N**on ergo sicut arbi-
 trantur enadunt periculum ex eo q̄ ne
 iurant per deum si per thronū dei s̄z ce-
 lum **S**im em̄ per subiectas creaturas iu-
 rant implicite iurat per creatorem crea-
 ture p̄sidentem et ideo iuramentum per
 creaturas licitum est obligatoriu **A**d huc
 multi insipientes xp̄iam eodem uicio et
 simili errore laborant qui putant maius
 esse iurare per euangelium q̄ per deum

Anno dñi
1000 **Par. 7**

Et cum per euangelium iurare timent
per deum tamen scripte ex usu iurase iu-
rare non formidant cum tamen tota sa-
tas euangelii a deo ueniat **S**cripture
enim propter deum facte sunt non deus propter
scripturas et ideo maior est deus qui sanctificat
euangelium quam sanctificatur a deo **I**n quo
redarguit negligiam et segnitatem quos ha-
bebat circa magna et utilia ad salutem
animarum pertinentia gerentes magna
solicitudinem et diligentiam circa minima
et temporalia quia decabant omnes et mini-
mas res sicut in iudiciis iustitiam in pauperes
miseriam et in deum fidem que magna sunt pre-
mittebant fides importat debitum ordine
hominis ad deum iudicium aut importat de-
bitum ordinem hominis ad proximum **I**n his que
habent rationem debita iura aut in his que
habent rationem domini et in his tribus intel-
liguntur omnia illa que ad salutem sunt
multum necessaria **Q**ui autem dicit decimas pre-
dupliciter intelligit uno modo respectu sui quia
licet ministri reciperent decimas a populo tamen
de illis acceptis a populo et de his que habe-
bant ex labore suo decimas reddebant sa-
cerdoti summo **A**d simulatores quippe sancti-
tatis reddebant eis decimas de minimis
et ratione cupiditatis ut per exemplum sui
inducerent populum ad reddendum sibi decimas
de omnibus usque ad minima **A**liis preter intel-
ligit respectu aliorum quos astricto soluedu
decimas inducebant quas ab eis usque ad mi-
nima extorquebant **E**t ne aliquis ardeat
quod de minimis rebus non esset decime dande
subiungit quod principaliter oportet facere hec
maiora scilicet iudicium et misericordiam ac ea que sunt
fidei agere tamquam magis necessaria et
illa preter minora ut decimationem misericordiarum
eorum non obmittere tamquam bona minora
quia preceptum dei est de omnibus tam mino-

M **Cap. 1000**

ribus quam maioribus decimas dare et omnia
precepta legis tam maxima quam minima esse
implere **D**emde has simulationes eorum
arguit quia erant duces habentes regere
populum terra pervertentes intellectum scripturarum
colantes et purgantes culicem minora
cum diligentia disquirentes et tractantes
camelum autem glutientes et maiora sub-
stantes et pro nichilo reputando obmit-
tentes **C**ulicis quippe animal paruum est ab
aculeo dictum habet enim in ore fistulam
ad modum stimuli quo pungit carnem
et sicut sanguinem per quod minor transig-
sit intelligitur **C**amelus uero est animal
magnum et deforme per quod maior pre-
uacillatio designatur ubi scriptum **Q**uomodo
scribarum et phariseorum ad quos loqu-
batur quidam erant sacerdotes quidam autem
populares non est incongruum ut dupliciter
huius loci faciamus traditorem ut una per-
tineat ad populares qui decimas dant
alia autem ad sacerdotes qui decimas accipi-
unt **E**t enim et ipse sermo dubius est qui
dicit ut uobis qui decimas quaeritis et qui
decimas recte decimare dicitur et qui dicit
Scribe ergo et pharisei immemorati oleum
decimas dabant ut per hoc iudicantes eos du-
cerent homines **P**utas quomodo omnium re-
rum suarum decimas offerre non permit-
tunt ut etiam contemptibilem oleum decimas
dare non negligant **P**utas quomodo omnia
precepta dei uita eorum consumat ut ne in
modis hys negligere acquiescant **Q**ui
non erat uerum **N**am minorum quidem fructus
decimas offerebant ostendentes religionis
gracia in iudiciis autem erant iniusti in fa-
ctibus sine misericordia in deum semper
increduli licet culicem camelum autem
glutientes quomodo a modis quod decimas
se absternebant magna autem alacritate

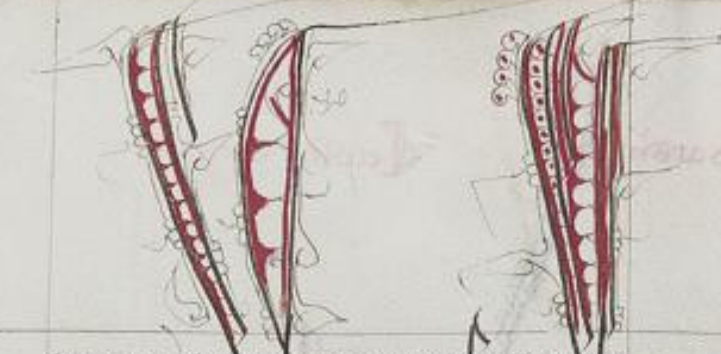
Saron

Capitulum

comitabant. **N**unc uerum ad sacerdotes
Hu ergo auaritia pleni si quis de populo
 decimas aliauis rei uel minime non obtulisset
 ita eum corripiebant qui magnum crime
 fecisset. Si quis aut in populo aut in deo pecca-
 bat aut alterum ledebat aut aliq tale fa-
 ciebat nemo curabat corpore eum qui nulla
 culpa fecisset. De suo quidem lucro solliciti
 agebant sic faciunt omnes clerici non curant
 de populo quomodo eos regant si ut bursas su-
 as sibi implent de gloria uero dei et salute
 hominum negligebant. Sic et modo fit. **I**uuaos
 de suo honore solliciti sunt de honore aute
 dei nullus. Et portiones quoque suas uigilanter
 aspiciunt et defendunt si circa obsequium
 ecclesie curas impendere non attendunt. Si populus
 decimas non attulerit murmurant omnes
 clerici hic sunt socii dyaboli et si peccantes
 populum uiderint nemo inueniunt contem-
 ptos. Ipsi sunt qui dicunt populum suo exemplo
 liquore alicem et camelum glutare. **T**anto
 dico peccato se committere maiora aut committe-
 re. **C**risostomus. **Q**uoniam ad huc hodie ceatas sar-
 barum et phariseorum regnat peccatorum
 in placis tam religiosis quam secularibus
 qui solliciti curant de solutione decimarum
 et consilium que eis debentur et parum curant
 si subditi in maioribus criminibus uolunt
 tur qui minora subtiliter disiciunt et ma-
 iora subterfunt at magna in minimis se-
 parant uel nullas in maximis diligentiam
 adhibent. **P**uta si quidam de clericis suis uel
 monachis deprecandis in ceremoniis ex-
 terioribus offendere aspere redarguunt
 et si superbus est inuidis uel detractor
 uel seminator discordie et turbator pacis
 subsilentio peccant. **P**lus punitur aliq
 pro omissione unius constitutionis uel ad-
 monitionis ac de transgressione decretali-
 um et constitutionum hominum quam euangeliorum

et mandatorum christi. **C**ura animarum
 negligunt et negocia exteriora agunt
 non curant fructum animarum sed expec-
 tancia diuitiarum per mundum distan-
 runt gregem sibi commissum non custodiunt.
Iustodiat eum qui custodit israhel. **I**n se-
 to arguit eos simulacionis et mendacii
 quia plus curabant lauare sordes exte-
 riores quam interiores plus corporum et uas-
 rum quam morum et uiciorum. **P**harisei em
 qui debebant ascendere in templum ad of-
 tentacionem mundicie primo lauabant uesti-
 lia domus ac uestimenta et consilia et pa-
 rum curabant de interiori mundicia. Sic
 ecclesie foris ostendebant hominibus sancti-
 tatem in habitu in sermone in phylacteris
 in fimbriis in orationum longitudine et in
 ceteris huiusmodi. **I**nterius autem in conscientia
 et mente erant pleni rapina per affectum
 ambitionis et in mundicia per uoluntate
 carnis uel rapina. **A**uaritia et in mundicia
 et in sordibus uiciorum quia quod bibebat
 et manducabant aliis offerrebant et per
 hoc abus et potus eorum in mundicia peccato-
 rum habebat. **I**n hoc uero multum errabat
 et magna ceatas eorum erat quia plus
 curandum de mundicia interiori quam exte-
 riori quia exterior non est deo accepta nisi
 per interiorum. **T**ales sunt caeci modo milia
 qui sunt sicut finis nix dealbatus ex-
 terius decorati et intus iniquitate pleni
 unde si quis interiora exterioribus euoluet
 multum fetorem multaque sanie inueniet
 unde in **E**zechiel filii hominis fode pariete
 et uidebis abhominaciones. **R**undandum
 est ergo quod intus est calias et parapsi-
 dis. **C**or purgandum est a uicis quia per
 interiora calias et parapsidis intelligit
 metaphoricè interiora mentis ex cuius
 mundicia dependet bonitas mundicie ex

terioris et ideo sequitur ut fiat quod deo-
 ris est mundum et ut uera sit ostensio
 sanctitatis non malicia dissimulationis
 Unde **Prig** dicit sermo nos instruit ut
 festinemus esse iusti non apparere. **Qui**
 enim studet ut appareat iustus que a foris
 sunt mundat et que videntur curat cor-
 autem et conscientiam negligit. **Qui** autem
 laudet ea que intus sunt et cogitationes
 mundare consequens eorum est ut ea que
 a foris sunt faciat munda. Et non dicitur quod in
 tripla uel posita est nomen ceccitatis eo
 quod triplex ceccitas arguat in eis. **Primo** in
 docendis scilicet in uel quarto scilicet in corripien-
 dis suis eligendis scilicet in uel quinto scilicet in a-
 gendis ut hic in uel sexto. In septimo demon-
 strat hoc idem per exemplum sepulchrorum
 ut quomodo sepulchra dealbata calce leui-
 gata sunt fornicatis et ornata marmori-
 bus ac distincta auro et coloribus intus at-
 plena sunt ossibus mortuorum et ideo hor-
 ribilia et omni spurcicia scilicet putredine et fe-
 tore et ideo abhominabilia unde dicitur sepul-
 chrum quasi sepulchrum sic et ipsi mundicia et
 iusticia in habitu uestis et limilitate uerbo-
 rum ostendentes exterius dealbati sunt ipse
 boni simulatores intus autem pleni sunt ypocri-
 si et amore uane laudis et quantum ad interiora
 simulationis et iniquitate et odio ueritatis
 et quantum ad affectus malignitatis. Exterius
 habent conuersationem honestam ut cooperant
 malicia occultam. Isti significantur per uel quod
 exterius erat cecus et intus luteus ubi dicitur
Is. **Ex**terio quidem iustorum corporum templa
 dicuntur quia in corpore iusti anima domi-
 natum et regnat quasi deus in templo uel certe
 quia ipse deus habitat in corporibus iustis.
Corpora autem peccatorum sepulchra dicuntur
 mortuorum quia anima mortua est in corpore
 peccatoris nec enim uiuens putanda est que

mentum uiuum aut spiritale agit in corpore
 uel quia mors ipsa in corporibus habitat
 peccatorum. Sicut ergo sepulchrum quam-
 diu clausum est pulchrum uidetur a foris si
 uero apertum est horribile sit simulatores
 bonorum quod diu non cognoscuntur laudabi-
 les sunt. Cum autem cogniti fuerint muerunt
 abhominabiles. Dicitur ypocrita si bonum est et
 malum ut quid uis non appareat quod uis es.
Si autem bonum est esse bonum ut quid non uis es
 quod uis appareat. Nam quod turpe est appa-
 reat turpius est esse. Quod autem formosum
 est appareat formosius esse. Ego autem
 esto quod appares aut appareat quod es ut
 manifestum malum a sapientibus non re-
 prehenditur dum infama estimat. hec **Chri-**
stus unde et **ber.** **Quem** dabis de filiis adas
 qui quod est non dico uelut si uel patiat uidei.
In octauo arguit eos filios esse homi-
 darum quia opere bonitatis et glorie in
 ipsos ut iusti uiderentur sepulchra et me-
 morias prophetarum occisorum ambiciose
 edificabant et magnifice ornabant quos
 maiores eorum miserant et dicebant quod
 si fuissent in diebus patrum suorum non esset
 scelerum eorum in sanguine prophetarum et ad effu-
 dendum sanguinem eorum nec fecissent ea
 que patres sui fecerunt in quo testantur se
 filios eorum qui prophetas occiderunt. Scelera
 uel patrum ipse spiritum sanctitatis uerbo repro-
 bant et persequendo sanctos ut christum et su-
 os eadem scelera faciunt ut sic facto appro-
 bant quia filii sunt non solum carnis sed etiam
 imitatione non solum quantum ad naturam
 sed etiam quantum ad mores. Non eos misit
 quomodo sepulchra edificant si intentione
 eorum reprehendit quia non ipse honorem
 eorum qui occisi fuerant nec propter amorem
 pietatis et ueritatis hoc fecerunt sed propter
 amorem uane laudis quare in hoc querere =

Anno dñi mccc

Capitulum xxxviii

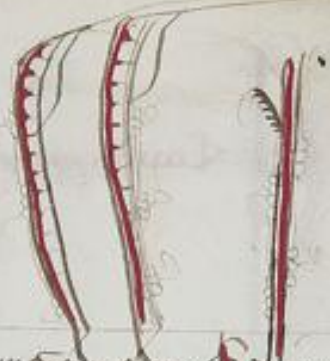
vant unde **C**ristostomus **C**um martirum
 etiam edificat et ornant bonum opus fa-
 cere uidentur: si quidem et alias iusticias
 dei custodiunt si de bonis eorum paupes
 gaudent si aliorum bona per uolentiam
 non faciunt sua scio quia ad gloriam dei
 edificant. **S**icut autem quis non intelligat quia
 non ad gloriam dei faciunt edificata illa si-
 propter estimacionem humanam edificant mar-
 tiri ubi pauperes uolentiam ab eis inter-
 pellant contra eos. **N**on enim gaudent mar-
 tires qui ex illis pecuniis honorantur in quibus
 pauperes plorant. **I**usticia est ista ius-
 ticia numerare mortuos et spoliare uiu-
 tes de sanguine iustorum tollere et deo offer-
 re illud non est deo offerre si uelle uolentiam
 sue sciam facere deum ut cum oblata sibi
 pecunia de peccato libenter accepit conscientiam
 in peccato. **H**is domini dei edificare. **D**ia fidelibus
 pauperibus unde uiuant et edificata tra-
 nabile domini dei. **I**n edificatis enim homines ha-
 bitant deus autem in hominibus sanctis.
Iusticiae ergo illi sunt qui homines spoliat
 et edificium martirum faciunt habitaciones
 hominum componunt et habitaciones dei dist-
 rant. **Q**uia est autem iusticia sanctos tollere
 et contempnere sanctitatem. **P**rimus gradus
 pietatis est sanctitatem diligere. **D**e iustos
 quia non sancti ante sanctitatem fuerunt
 si sanctitas ante sanctos. **S**ine causa ergo
 iustos honorat qui iusticias spernit non
 potest sancti amari esse illorum quibus deus
 est inimicus. **D**icitur si **S**i uero fecerimus pau-
 peribus que illud uidet. **E**t si uiderunt non
 multi uident et si multi uiderunt pro tempore
 uident. **T**ransit tempus et cum ipse transit
 beneficia memoria uelut est ergo edificare
 facere que respiciant omnes non in hoc tempore
 solum sed etiam in posterum. **I**nsipiens homo
 quod prodest post mortem ista memoria si

ubi es torqueris et ubi non es laudaris hoc
Crisostomus. **D**emum probat quod sint filii homina-
 darum et ostendit eos non solum gemina
 uiperarum quo ad malitiam in uirtute
 malorum ac patrum nequicie imitaciones
 si etiam patribus deteriores et quod fictio erat
 si quod dicebant sed quod non contempsissent ope-
 ribus eorum si in tempore illo fuissent
 unde dicit **E**t uos implete. implebitis
 mensuras patrum uostorum. **S**ed in seculo
 et **C**risostomus non iubet uel patris si quod futu-
 rum erat probat et ostendit. **A**ugetur enim
 patrum suorum implete cupiebant et
 ita impleuerunt quia quod illis defuit
 ista suppleuerunt. **N**ec solum impleuerunt
 sed mensuras multum excesserunt quia
 illi occiderunt homines ista dei filium illi
 suos ista dominum illi ministros ista regem
 illi membra ista caput illi prophetas ista pro-
 phetarum magis qui a prophetis perditus est
 se ipsum. **D**emum postquam ostendit in pharisaeis
 multiplicem culpam ostendit sanctam penam
 dicens **S**erpentes uenenum mundie habete
 tes gemina uiperarum quia uenenum ma-
 licie a patribus conuerunt quomodo fugie-
 tis a iudicio gehenne. **Q**uasi dicitur nullo
 modo quia erant in malicia obstinati.
Non solum autem hanc penam meruerunt
 propter mortem christi sed etiam propter occasione
 apostolorum et discipulorum eius et propter hoc
 sequitur. **I**deo si quia dicitis non essemus
 facti eorum. hominadarum ut ostendat uos-
 trum mendacium. **E**cce ego mitto seminum
 tar ad uos instruendos et reuocandos ad
 me et sapientes et scribas et apostolos qui scri-
 ptura prophetica pleni erant et corda sapientia
 diuina erudiebant et tamquam scribae docti de-
 thesauris suis noua et uetera proferbant
Et ex illis occidatis et crucifigatis et flag-
 gellabitis in synagogis et congregacionibus

vris et per eam de civitate i civitate
 quod et fecerunt et quos illi ideo quia
 non viderunt non occiderunt isti videtes
 illorum desiderium impleverunt et sic
 mores patrum iniquorum sepe de se fi-
 lios eorum esse testati sunt. Deinde ut
 ostendat qm non impune hoc faciunt cio-
 rem eis ex his matit dicens. Ut veniat
 consecutio quia est consecutio equitatis si
 uos. i. superi generatos vris et omnium
 malorum vobis cosimilem. vris sanguis
 iustus. i. debita ultio pro omni effusione
 sanguinis iustorum a sanguine abel iusti-
 cius munera narrantur a deo accep-
 ta usq; ad sanguinem zacharie filii baba-
 thie. i. iohanne sacerdotis qui pro suis iusti-
 cis dicitur est barathias qui interpretatur
 benedictus dñi quem occidistis. i. vna gene-
 ratio vobis filis occidit inter templum et
 altare scilicet holocaustorum quod erat extra
 templum scilicet in atrio ipsius templi. Sed
 licet multi post et ante ab hac generatio-
 ne sint occisi tamen potius nominat istos
 duos quia alios ut in vno latia scilicet i abel
 qui fuit pastor ovium et in campo necat
 in alio clerici scilicet in zacharia qui fuit alta-
 ris officio mancipatus et in atrio templi
 occisus intelligantur et sic per hos duos
 omnes sancti martyres laicales scilicet et sacer-
 dotales ordinis designantur ante ante duo
 vobis venient hoc omnia scilicet scelera et sce-
 lerum punitiones sup generatos istos scilicet vris
 et omni malorum et si non omnes sint vno te-
 pore tamen omnes sint vni corpus dyaboli.
¶ Deinde convertit sermonem specialiter
 ad metropolim civitatem iherosolimam in qua e-
 ram magis culpabiles caris pupris afflu-
 plangendo et ex hoc auditores erudiendo
 dicens. Iherosolimam iherosolimam vocat habitatores
 no edificia civitatis ponendo continens

pro contento et alloquitur hic populum
 iudicium sub nomine civitatis metropoli-
 tane. Gemmatio uero huius uerbi iherosolimam
 misericordis est et misericordis ac ual-
 de diligens vel gemmat pro uehementer
 reprehensionem et maiorem exprobra-
 tionem vel quia sanctos affligebant du-
 pliter et corporaliter et spiritualiter.
¶ Tunc occidit prophetas dñi etiam occidit
 prophetarum et lapidas eos qui ad te. i. ad
 tuam utilitatem et instructorem et ad increpa-
 dum scelera tua missi sunt ideo mirabi-
 lis est plaga tua quia eos abicis qui tibi
 salutarem afferunt unde Crisostomus. Tuomo
 saneris q nullum ad te medicum puenire
 pmittis. Sanctis meis non peperi ut tibi
 peccatorem peccatorem eorum ultra negligi ue-
 lita mortem uiderem. Omnes medici spiri-
 tales in te defecerunt et tu curata non es.
¶ Si de morte tua grauisus fuissim iniqua-
 ad te misissim prophetas. Si te perdere uolu-
 issem nunq; ad te ipse uenissim. Ego tibi q
 facias si tu ipse uiuere non uis hec Crisostomus.
¶ Quocens uolui ego qui mortem peccatoris
 uolo ego qui omnes homines sanare uolo
 non quidem semel uel bis si multoties po-
 ter per legem nature scilicet per legem scripture ter-
 cio per legem gratie. Item in mane pueri-
 tie in tertia adolescentie in sexta iuuetu-
 tis in nona senectutis in uespere de capite
 etatis ogregare sub cultu unius dei per
 fidem et caritatem filios tuos scilicet iudeos p-
 diatationibus prophetarum et inuicibus et
 te michi ad iugere et meis. Multi sunt di-
 spersores si pauca ad bonum congregatos
 dispergit em dyabolus dispergit mundus
 dispergit carnalis affectus dispergunt per-
 seutores dispergunt temptatores si domi-
 uult congregare in unitatem fidei in un-
 itatem caritatis in unitatem supernae cui

Anno dñi mcccxxxv

Part 2

Capitulum xxxv

tatis Sequitur quomodo Gallina con-
gregat pullos suos sub alas. **Q**uomodo exemplum
de gallina ad ostendendum affem suam ad
ipsum quia inter alias aves videtur magis
affia ad nutrices et consuatores pullos tantum
em affem in filios habet ut corum infirmitas
et affem infirmitur et ipsa et alis protegens
contra milium pugnet. Sic et dei sapientia
per carnis susceptores infirmata protegit
nos et defendit a dyabolo ac nutrit et con-
suat sua gratia. **S**i noluit quomodo negligens
isti contumaciter impedivisti quia ipse
tas et deo missos postea iohannem baptista
et ultio dñm nrm ihm xpm et eius discipulos
contempserunt vno et occiderunt. **A**d si di-
ceret Ego volui si tu noluit. Ego quod me-
um est feci. **S**i tu quod tuum erat fecisti. Ego
pro tua salute ad te prophetas misi si tu eos i-
terfecisti. Ego ad te ipse veni et tu me contemp-
noluit. **T**ibi ergo imputandum et tue ma-
lue non in. **Q**uotiens monet nos deus
modo blanditis modo increpationibus
nunc sic nunc sic et parum advertamus
et ideo valde timenda est nobis pena que
sequitur. **Q**uandem enim ex multiplica co-
rum culpa multiplicem eis commat pena
primo temporalem quare plus timebant et
semp formidabant. **S**ed subversio civita-
tis et templi desecratio dicens. **E**cce relinque
vobis a deo domus ista. **S**ed templum et ci-
uitas deserta quia per romanos fuerunt
destructa deserta quidem et nudata. **A**uxi-
lio xpi quia habitatores xpm reliquerunt
ac perdidit et hereditatem percipere
gestientes heredem occiderunt. **E**rgo xps
erat qui antea eis presidebat et eos ma-
nu tenebat ac gubernabat et ab hostium
manibus eripiebat. **T**em deserta angelorum
custodia quia audita est vox in templo tra-
scimus ab hys sedibus. **E**t ista etiam domus

iudeorum deserta et uacua derelicta est
i. indigni habitatione sancti sps emase-
runt quia in crudelitate perseverantes i.
in cordibus suis hospitem non susceperunt
ubi. **S**ed deserta est a sanctis deserta a sci-
tate a fide a veritate a gratia a spu deserta
denique ab ipso deo et a bonis omnibus que
sunt dei ubi et origo. **S**emp eam eis qui
volunt congregari sub alas eius omnia
opte. **E**cce relinquet vobis domus ista deserta
i. anima et corpus. **Q**uandem commat eis
penas eternas que est carentia sue iusticie
nisi a suis convertantur nequicus dicens de-
co enim vobis non me et faciem meam videbi-
tis amodo ab hoc se tpe passionis mee do-
net dicatis benedictus qui venit in nomine
domini. i. etiam multi ostendunt me esse xpm
benedictum filium a patre missum a prophetis predictum
quod erit in adventu claritatis ad iudicium.
Vnde zach. aspiciet me que confiterunt. **E**-
uam enim post passioes suas iustus est a dis-
pulis et amicis suis si non a iudeis. **V**el no
videbitis me. i. faciem divinitatis mee donec
i. nisi dicatis penitendo et me dei filium per fide
confitendo benedictus qui venit in nomine dñi
i. hic est benedictus qui venit in nomine domini
in mundum per incarnationem missus a patre
In quo timetur conversio reliquarum ante ad-
ventum ad iudicium tunc enim iudei qui in fine
mundi crediderunt sunt in xpm laudabunt et
confitebuntur ipm. **E**t hys dictis exiens dominus
ille de templo cum discipulis recessit a iudeis
ubi origo. **S**i unusquisque cum sit templum dei sp
spm dei inhabitante in se ipa sit causa sue de-
structionis ut egrediat xps ab eo. **Q**uod
Quomodo ihu xpi qui legi et preceptis
tuis obedientibus das benedictiones et
inobedientibus maledictiones da michi de tua
largitate ipis tuis preceptis sp obtemperare et
errores hypocritarum in omnibus evitare da

mentis tuis in omnia et in placentis sine
tedio acquiescere et me sine negligentia e-
mendare. Ut tandem in aduentu claritatis
aie ad iudicium te benedictum ad plenam vitam
redemptor: hoc est perfectam corporis et aie
libertatem manifeste uenientem letus affi-
catur et cum electis tuis te sine fine benedictus.

De signis aduentus dñi et osuatois seculi. 1000. c.

A cum dñs ihc eadem scia
tertia egressus esset de templo
ipso egressu designans quod
dicerat scilicet domum iudeorum
deserentis: amicitatem et templum. discipuli
admirantes si templum tante pulchritudinis
et fortitudinis destrueret et ad nichilum red-
geret ostenderunt ei edificaciones templi non
ignotas si tamquam admirandas ut ipse nobi-
litatem et magnificentiam edificationum que ad
dimum cultum facta erant flecteret ad misericordiam
et mitigaret penas committarum uidebat eis
etiam quod nec capi nec euecti possent uel diruiri.
Non respiciebant ad templi sanctitatem si ad
edificationum preciositatem et fortitudinem. Sic
hodie multi attendunt plus ad cultum ecclesie
corporalem quam spirituales unde bern.
Communis altaria fulgent et misterorum dei
nulla elatio est. Et contrarium fuit in primitiua
ecclesia quia maior uis fiebat in ornatu spi-
rituali quam in materiali unde aug. Olim erant
parietes ecclesie uiles et uiri pauperes non confusi.
Et respondens ihc dixit non solum hec
destruenda fore si et quod in eis non est inque-
retur lapis super lapidem qui non destruetur
et committetur quicquidque preterit et fortia
uiderent. hoc autem factum est a romane xlv
anno post passioem dñi. Similiter erit de mag-
nis et sumptuosis palatiis quia non est inque-
retur lapis super lapidem in eis. Et admodum bedas. Dumi-
tus paratum est et prouisum ut pate-
facta euangelium gratia per orbem ceplu.

ipm cum ius ceterum tolleret ne quis
adhuc paruulus et infirmus in fide si ui-
deret illa permanere que a deo sunt nisi-
tuta a sinceritate fidei ad iudicium labare-
tur. Infertur ergo umbra et palmarum tenet
ueritas per orbem declarata. Omnis enim
compositio mandatorum sic est destructa ut
iudei nichil implerent et capite sublato me-
bra inter se pugnent. Unde Crisostomus. Illa uelut
figuralis typum gerit uelut spiritualis id est
ecclie. Nam nisi templum illud destructum fu-
isset ob suauitiam legis non facile fuerat con-
pescenda. Ideo autem destructum est ut si uelut
iudei postmodum legem suare non possint
aut de pascha aut de sacrificiis aut de ceteris
festiuitatibus. Et ceterum temporalia et figura-
lia ut surgere spiritualia et uera misteria
hec Crisostomus. Et uadens dñs ipsa die cum disci-
pulis in montem oliueti et sedens ibi contem-
plum in loco ubi postea est constructa es-
desia interrogatur ab eis de tempore destructionis
uelut et templi et de signo aduentus sui et con-
sumationis seculi que putabant statim sequi
destructionem ciuitatis et templi. Sic questiones
fuerunt sibi facte in monte oliueti et hoc
rationabiliter quia ex illo loco templum et ci-
uitas clarissime uidentur et occasione huius
de destructione ibi querunt. Similiter et iu-
dicium ceterum futurum est circa illum
locum ideo conuenienter fit ibi questio de fine
iudicio. Et respondens ihc dixit eis signa p-
dic-torum et eos circa quibus in uicinis et
uicibus instruit nec dicebat quod eos scire
non expediebat. De signis docet de tempore
intimandum non putat quia incertitudi-
temporis induat terrorem et ita spauentur si ig-
norantia signorum possit inducere erro-
rem. Et quibus plura ex his signis possit
esse simul ad euectionem urbis et templi
et ad christi aduentum et consumationem seculi.